

2011. OKTÓBER 11. KEDD

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 32,1–15

SÍPOSNÉ CSOMÓS LÍDIA

Jeremiás földet vásárol

^{32,1}Az Úr igéje szólt Jeremiáshoz Cidkijának, Júda királyának a tizedik esztendejében, amely Nebukadneccar tizenharmadik esztendeje volt. ^{32,2}Akkor már körülzárva tartotta a babilóniai király hadserege Jeruzsálemet, Jeremiás próféta pedig fogoly volt Júda királyának palotájában, a börtön udvarában ^{32,3}Itt tartotta fogva Cidkiját, Júda királyát, ezzel a váddal: Miért prófétálsz, hogy azt mondja az Úr: Ezt a várost a babilóniai király kezébe adom, és ő elfoglalja azt? ^{32,4}És Cidkiját, Júda királyát sem fog megmenekülni a káldeusok kezéből, hanem minden bizonnyal a babilóniai király kezébe kerül, személyesen beszél vele, és szemtől szemben fogja látni. ^{32,5}Babilóniába viszi Cidkiját, és ott lesz, amíg rá nem tekintek - így szól az Úr. Hiába harcoltok a káldeusok ellen, nem boldogultok! ^{32,6}Jeremiás ezt mondta: Így szólt hozzám az Úr igéje: ^{32,7}Sallúm nagybátyádnak fia, Hanamél el fog jönni hozzád, és ezt mondja: Vedd meg szántóföldemet Anatótban, mert mint rokonnak, neked van jogod megvenni. ^{32,8}El is jött hozzám Hanamél, a nagybátyám fia az Úr szava szerint a börtön udvarába, és ezt mondta nekem: Vedd meg szántóföldemet, amely Benjámin földjén, Anatótban van, mert tied az öröklés joga, vedd meg mint legközelebbi rokon! Mivel ráismertem, hogy ez az Úr szava, ^{32,9}megvettem Hanaméltól, nagybátyám fiától az anatóti szántóföldet, és kimértem az érte járó pénzt, tizenhét ezüstsekelt. ^{32,10}Megírtam a szerződést, lepecsételtem, és tanúkkal hitelesíttettem, az ezüstöt pedig kimértem mérlegben. ^{32,11}Azután fogtam az adásvételi szerződést, azt is, amely annak rendje-módja szerint le volt pecsételve, meg a le nem zártat is, ^{32,12}és odaadtam az adásvételi szerződést Bárúknak, Nérijjá fiának, Mahszéjá unokájának, nagybátyám fia, Hanamél előtt, az adásvételi szerződést aláíró tanúk előtt, meg a börtön udvarán ülő júdaiak előtt. ^{32,13}És ezt parancsoltam a jelenlétükben Bárúknak: ^{32,14}Így szól a Seregek Ura, Izráel Istene: Fogd ezeket az iratokat, ezt az adásvételi szerződést, a lepecsételteket is, meg ezt a le nem zárt szerződést is, és tedd azokat cserépedénybe, hogy sokáig megmaradjanak! ^{32,15}Mert ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Fognak még házat, szántóföldet és szőlőt venni ebben az országban!

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Történelmileg egy nagyon érdekes helyzetben találjuk magunkat a szakaszban. Sok éve már, hogy Jósias király csatát veszített Megiddónál (609), és sebesülésébe bele is halt. Fia, Jóáház rövid uralkodás után Nékó fáraó fogságába ke-

rült, és Egyiptomban halt meg. Második fia, Jójákim lett a király utána, aki kegyetlen, igazságtalan despota volt, és nem folytatta apja vallási reformjait. Jeremiás gyakran meg is feddi ezért (pl. Jer 22,13–19). Legsúlyosabb hibája azonban, hogy engedte magát hamis biztonság érzetébe ringatni: amíg Jeruzsálem, és az Úr temploma a miénk, addig nem árthat nekünk senki, mert Isten meg fog védeni. Jeremiás hiába polemizál eme teológiai irányzattal, nem hallgatnak rá (Jer 7,1–11; 23,33–40). Júda végül Babilon hűbérese lesz (604), de Egyiptomban bízva Jójákim 601-ben felmondja az engedelmisséget. Ennek következményeként 598-ban Nebukadneccar felvonul Júda

ellen, és könnyedén győzelmet arat: a templom legértékesebb kincseit, valamint a nép felső vezetőit, kézműveseit magával viszi Babilonba. Ezek után Cidkijjá lesz a király, Jósiás harmadik fia, akit mindeme szerencsétlen fordulatok ellenére sikerül a nemzeti érzelmű tanácsadóknak ismét Babilónia ellen hangolni. Már pár év után a térség többi államával együtt lázadást szítanak, és Jeremiás minden tiltakozása ellenére is 589-ben egyiptomi segítségben bízva Júda ismét felmondja a hűbéri esküjét Babilon iránt. A szükségszerű következmény most sem marad el: Nebukadneccar ismét felvonul, rövid idő alatt elfoglalja egész Júdát, és bekeríti Jeruzsálemet.

32,1–5

Szakaszunk pontos évmeghatározással kezdődik: Kr.e. 587-ben járunk, Jeruzsálem ostrom alatt, melynek oka a nép és a király hamis elbizakodottsága. Jeremiás, aki mindvégig figyelmeztetett, hogy Nebukadneccar igáját magukon kell tartani, most őrizet alatt áll, a palota börtönének udvarában. Fogva tartásának oka, hogy lényegében még mindig ugyanazt hirdeti, amit addig: a babiloni király elfoglalja Jeruzsálemet, mert az Úr a kezébe adja, a királlyal együtt, akit fogságba fog vinni magával Babilóniába. Ezek a gondolatok egy ostromlott város amúgy sem örömteli alaphangulatában komoly pánikot kelthettek, ezért Jeremiást elzárták, hogy ne hirdethesse nyilvánosan üzenetét, melynek fontos eleme volt, hogy hiába harcolnak, mivel nem az Úr mondta, hogy ezt tegyék, Ő most nem fogja megmenteni őket.

32,6–8a

Attól, hogy Jeremiás börtönben van, még nem feledkeztek meg róla, sem az Úr, sem az ismerősei. Az Úr üzen neki, hogy unokatestvére, Hanamél, Sallum fia el fog jönni hozzá egy képtelen ötlettel: vásárolja meg az anatóti földbirtokát, mivel ő a legközelebbi rokon (*góél*).

Érdekes ezen a ponton megállni kicsit, hiszen maga a szituáció és a kérés is meglehetősen rendhagyó. Egy ostromlott városban vagyunk, mindenki tudja, hogy csak idő kérdése, és beveszik Jeruzsálemet. Ekkorra Nebukadneccar végigsöpörte egész Júdát, beleértve valószínűleg Anatótot, meg az ottani földeket is. Aki tudott, bemenekült Jeruzsálembe, így tehetett Hanamél is. Bár tudjuk, hogy Jeremiás saját rokonsága sem támogatta a prófétát (12,6), de ez a lépés akkor is beszédesebb. Jeremiás nem csak egy vesztes ostromlott városban, de azon belül megalázó módon elhallgatva a börtönben van, Hanamél itt keresi fel, és nyomatékosan felszólítja (*q̄nē ná*) arra, hogy vásároljon földbirtokot.

32,8b–12

A kezdeményezés rendkívülisége Jeremiást is meghökkentette, ám erre is azonnal válasz az Úr előzetes kijelentése: „Mivel ráismertem, hogy ez az Úr szava, megvettem” (8b). Jeremiás – az Úr szavát követve – minden részletre kiterjedően törvényes és hagyományos módon készít adás-

vételi szerződést, két példányban, egy nyilvános és egy lepecsételt, de egybevágó változatban, tanúkkal hitelesített, és mérlegen pontosan kiméri a 17 ezüstsekelt, a föld árát. Abból, hogy mindezt meg tudja valósítani, látható, hogy nem volt igazán szigorú fogságban. Érdekes lehet mindazonáltal, hogy a földért kapott összeg vajon mire volt elég abban a helyzetben Jeruzsálem falain belül.

32,13–15

A történet lezárása magyarázatot ad Jeremiás nem mindennapi földvásárlására. Megparancsolja Bárúknak, hogy helyezze biztonságba a szerződés példányait, hogy „sokáig megmaradjanak”. Egyhamar nem lesz ui. vége a megérdemelt büntetésnek, de nem fog örökké tartani: „Fognak még házat, szántóföldet és szőlőt venni ebben az országban!” Isten, bár a jogos és logikus következményeket nem akadályozta meg, szeretetből kiválasztott népét nem hagyja végleg elpusztulni.

Prédikációvázla

1. Mondd, te látod a fényt az alagút végén? Vagy te is úgy érzed magad, mint egy ostromlott város, melyet körülvelt az ellenség, és nincs menekvés? Remélted már, hogy ettől tán nem lesz rosszabb, de mégis volt még lejjebb? Te is sokszor azt kérdezed, „kicsoda szabadít meg” téged ebből? Ez az ige (is) válaszol: Az, Aki Júdának és Jeremiásnak is erőt és reménységet adott.

2. Júda már harmadjára áll háborúban egyetlen emberöltőn belül. Egyik király jött a másik után, és egyik háború a másik után. Miért? Hamis biztonságérzetből. Azt hitték a vezetők, hogy amíg áll a templom, amíg áll Jeruzsálem, addig Isten mintegy kötelességszerűen népe mellett áll, és megvédi azt. Hiába szóltak a próféták, hiába szólt Jeremiás, senki sem hallgatott rájuk. Egymás után mondták fel a királyok a hűbéri engedelmisséget erős nagyhatalmaknak, mint Egyiptom és Babilónia. Esélyük sem volt a győzelemre, de azt hitték, az Úr majd jön, ha hívják. Csakhogy az Urat nem csak segítségül hívni kell, hanem előtte megkérdezni, mi az akarata. Ez pedig rendre elmaradt.

Most viszont ott egy nép, melyet harmadjára tipor végig egy nagy hadsereg, ott vannak egy körülkerített városban, és ott van bennük a kiszolgáltatottság miatti félelem, a reményvesztettség, a kilátástalanság. Mi lesz most? Hogyan lesz ezután? Túléljük? Ha igen, ki lehet majd bírni azután? S végül: miért engedte Isten? Nem Isten engedte. Nem Ő akarta. A felelőtlen és hamisan elbizakodott vezetők, meg az, hogy mekkora bajba tudnak sodorni egy országot, egyáltalán nem új a nap alatt. Mindez másként is lehetett volna, ha előbb megkérdezzük Isten akaratát (23,35k), de nem úgy lett.

3. Egy ilyen helyzet közepén találjuk Jeremiást, aki, ha mindeme körülmények nem volnának elég-ségesek, őrizetben van. Miért? Mert megmondta az igazat: nincs értelme lerázni Babilon igáját, mert ez fog történni. Megmondta, hogy a város elesik, és újabb rablás, emberek elhurcolása várható. Pánikot kelthetett, de attól még igaza volt. Emberileg egy ilyen helyzet önmagában elég mély pont, de innen is van lejjebb.

Jön a rokon. Hanamél, Sallum fia, Jeremiás unokatestvére látogatást tesz a börtönben. Nem csemegéket hoz, nem is feltétlenül a jó indulat vezérli: ajánlatot tesz. „Vedd meg a földemet, mert tiéd a jog, meg kell vened!” Már az ötlet sem mindennapi. Egy földet, amin valószínűleg végig-gázolt a babiloni sereg, eladásra kínálni – nem szokványos ajánlat. Mindezt egy börtönben őrzött prófétának, egy ostromlott és már vesztes város közepén, úgy, hogy ha élve ki is jut onnan bárki, jó eséllyel fogságba kerül – elképesztő egy helyzet.

4. De Jeremiást most is megtartja a hite. Ráismert, hogy ez az Úr szava, ezért, de csak ezért megvette a földet. Nem elnagyolt módon, hanem precízen, törvényesen és hagyományosan megírja a

két példányos szerződést, tanúkkal hitelesített, és Bárukkal biztos helyre helyezteti, hogy „még sokáig meglegyen”. Miért? Mert mindeme események mögött mindvégig ott látja az Úr keze nyomát. Azét az Istenét, aki nem hagyja el az övéit, aki szeretetből választott népet magának, és aki nem hagyja végleg elveszni azokat, akik hozzá tartoznak.

5. Van úgy, hogy mi is keressük magunknak a bajt. Okoskodunk, jobban tudjuk, kezünkben akarjuk tartani az életünket, és még Istent sem engedjük beleszólni. Ennek minden esetben jön a logikus következménye, legyen bármilyen rossz is. Ha kizárjuk az életünkből Istent, Ő nem erőlteti jelenlétét, de áldását és szabadítását sem. Elveszni azonban sosem hagy, ahogy Júdát sem hagyta. Még be sem köszöntött az igazi csapás, máris hirdette Jeremiás által: nem fog örökké tartani. Van értelme tehát kitartani, van értelme megőrizni a hitünket, mert a világ Világossága ott ragyog az alagút végén, legyen az bármily sötét vagy hosszú, és legyen bármilyen távol attól, amerre Ő vinni akart minket. De ahhoz, hogy ez valóban öröme legyen a bajban, szükség van olyan hitre, mint ami Jeremiásnak volt. Meg kell tanulnunk tőle túllátni az aktuális háborúságon, látni az Úr üdvözítő tervét akkor is, amikor minden és mindenki el akarja takarni előlünk, és kérni szüntelen az Ő megtartó erejét és segítségét.